

Напуштена куќа

Претворање напуштени простори во одржливи места

Клучни зборови:

бровнфилд, регенерација, трансформација, одржливост, повторна употреба, урбанистичко планирање, заедница

Целна група:

ученици од основно училиште (на возраст од 6 до 11 години).

Цели:

Оваа активност ги запознава учениците со поимот бровнфилд – напуштени, неискористени или загадени области кои некогаш служеле за индустриски или други цели. Наместо да се остават овие простори да пропаѓаат, заедниците можат да ги преосмислат како зелени паркови, училишта, заеднички центри или еко-пријателски домови.

Учениците ќе научат за причините и последиците од постоењето на бровнфилд-зони, а потоа ќе дизајнираат и ќе изградат свој модел на трансформирано место што е креативно, инклузивно и еколошки одржливо. До крајот на активноста тие ќе го разберат значењето на повторната употреба на земјиштето и планирање ориентирано кон заедницата.

Општа насока за распределба на времето:

Времето за оваа активност може да варира во зависност од конкретната група на деца. Наставниците се охрабруваат да ја приспособат реализацијата според потребите, интересите и динамиката на групата. Во подготвителната фаза наставниците може да користат различни активности за воведување и контекстуализирање на темата. Тоа може да вклучува:

- дискусии
- видеа
- цртежи
- раскажување приказни
- па дури и теренска посета, во зависност од возраста и предзнаењето на учениците.

Главната фаза на градење, во која децата го планираат и го конструираат својот урбан елемент со помош на лего-коцки, обично не треба да трае повеќе од 45 до 60 минути.

Сепак, оваа фаза често поттикнува дополнителна љубопитност и прашања кај учениците, што може да доведе до продолжена вклученост или дополнителни активности.

За подетални инструкции и педагошка поддршка за имплементирање на активностите од INNO-kids проектот, ве молиме преземете го Методолошкиот водич за наставници.

Материјали и ресурси потребни:

- Лего-коцки од различни видови;
- Хартија, фломастери, восочни бои и дрвени боици, ножички и лепило;
- Рециклирани материјали како пластични шишиња, капачиња, амбалажа;
- Фотографии од вистински бровнфилд простори и успешни проекти за нивна пренамена.

Напомена: Охрабнете ги учениците креативно да ги искористат достапните материјали. Доколку нема лего-коцки, учениците може да ги реализираат своите идеи преку цртежи или рачно изработени модели со основни материјали за изработка.

Вовед:

Прашајте ги учениците:

„Дали некогаш сте виделе празна зграда, стара фабрика или ограден простор со коров?“

Објаснете им дека овие места често се нарекуваат бровнфилд-зони – простори што претходно биле користени за работа или складирање, но сега се напуштени, понекогаш загадени и небезбедни.

Бровнфилд-зоните можат да изгледаат тажно, страшно или едноставно заборавено – но истовремено претставуваат одлични можности.

Покажете примери од бровнфилд-зони кои се трансформирани во нешто позитивно – паркови, училишта, библиотеки, ливади со диви цвеќиња или нови домови.

Сега, учениците ќе станат урбани дизајнери кои ќе му дадат втор живот на заборавено место.

Постапка:

Подготовка

Запознајте ги учениците со конкретна ситуација:

„На крајот од градот има стара, напуштена куќа. Прозорците се искршени, дворот е обраснат со коров и никој не ја користел со години. Но, куќата сè уште стои, а малиот простор околу неа има голем потенцијал.“

Што би можеле да направиме со ова место?“

Прикажете фотографии од слични реални места.

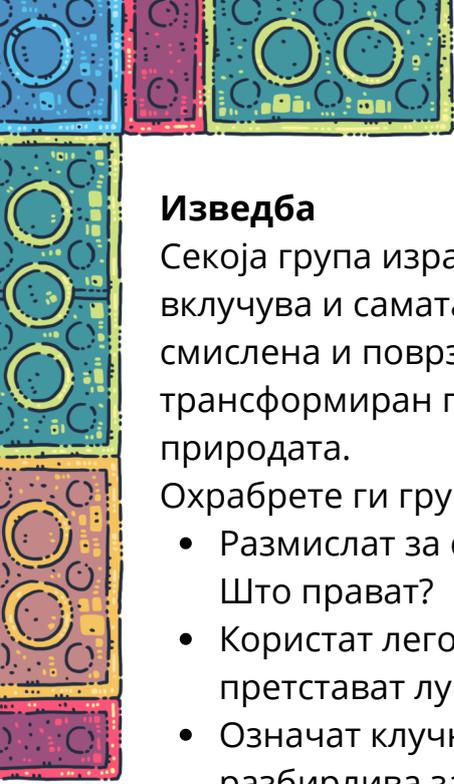
Разговарајте:

- Кои проблеми ги создава ова напуштено место за соседството?
- Зошто ваквите места понекогаш остануваат неискористени долго време?

Потоа, задајте им го дизајнерскиот предизвик:

Вашата група е повикана да направи нов дизајн за напуштената куќа и нејзиниот двор.

Не смеете целосно да ја срушите куќата – мора да искористите дел од постојната градба и да го претворите просторот околу неа во корисно место за заедницата или за природата.

Изведба

Секоја група изработува целосен модел на обновеното место, кој ги вклучува и самата зграда и околниот простор, како една целосна, смислена и поврзана целина. Моделот треба да прикаже како е трансформиран просторот во место што им служи и на луѓето и на природата.

Охрабрете ги групите да:

- Размислат за секојдневниот живот на тоа место: Кој доаѓа таму? Кога? Што прават?
- Користат леѓо-фигури, цртежи или природни материјали за да претстават луѓе, растенија и карактеристики на просторот.
- Означат клучни елементи за да ја направат нивната визија разбирлива за „посетителите“.

Детали

Додека групите ги конструираат своите модели, поттикнете ги да размислат за промената:

- Што е задржано од оригиналната зграда и зошто?
- Каков е просторот сега: покорисен, позелен, побезбеден или попријатен?
- Како луѓето го користат тоа место и какви чувства предизвикува?

Можат да додадат:

- Знаци, осветлување, украси, клупи или засолништа за животни;
- Поттикнете разновидност на корисници: Дали ова е место за деца, тинејџери, постари луѓе или за мешана група?

Дали има тивки ќошиња, места за заеднички оброци, рекреација или за учење?

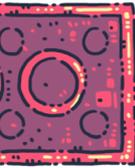
Приказни

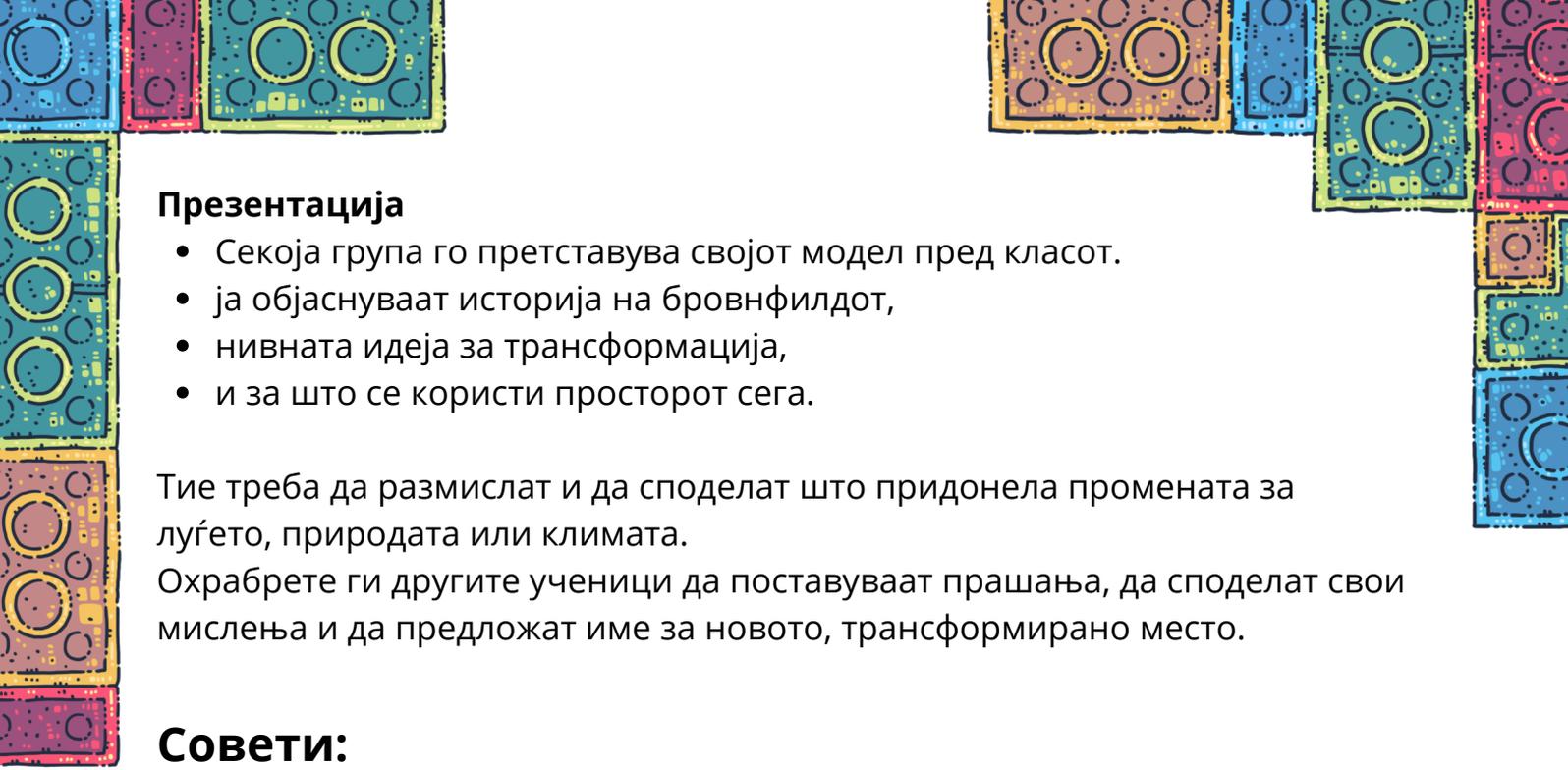
Поканете ја секоја група да замисли лик кој првпат доаѓа на обновеното место.

Нека одговорот на прашања како:

- „Кој е тој/таа?“
- „Зошто дошол/а тука?“
- „Што чувствува или забележува?“

Приказната може да вклучува:

- човек што засадува нешто,
  - средба со друг човек,
  - поправање скршен предмет,
  - или едноставно седење под дрво кое некогаш било опкружено со ѓубре.
-

Презентација

- Секоја група го претставува својот модел пред класот.
- ја објаснуваат историја на бровнфилдот,
- нивната идеја за трансформација,
- и за што се користи просторот сега.

Тие треба да размислат и да споделат што придонела промената за луѓето, природата или климата.

Охрабрете ги другите ученици да поставуваат прашања, да споделат свои мислења и да предложат име за новото, трансформирано место.

Совети:

- Потсетете ги учениците дека понекогаш најдобрите простори се токму оние што некогаш биле разрушени или напуштени.
- Користете поттикнувачки прашања како:
- „Што би придонело за некој да посака да остане тука?“
- „Како вашиот дизајн го почитува минатото, а создава подобра иднина?“

Дополнителни размислувања:

Диференцијација:

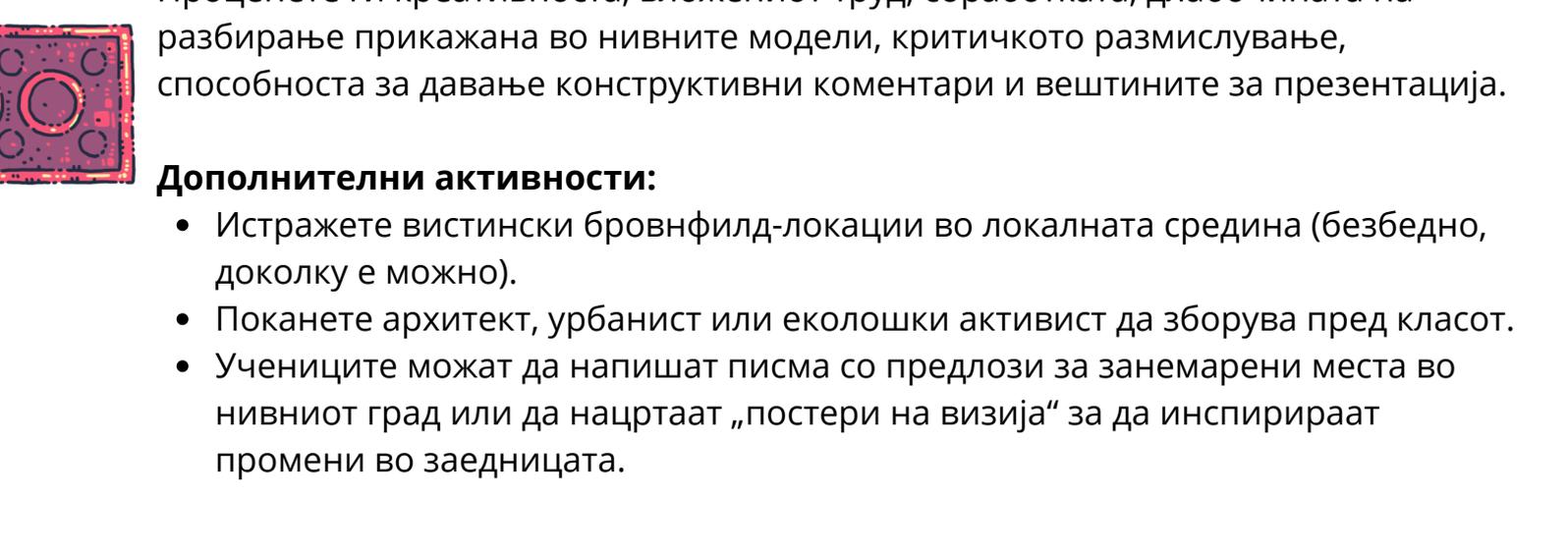
Обезбедете дополнителна поддршка или поедноставени упатства за ученици на кои им е потребна поголема помош. За напредните ученици, понудете проширени задачи како истражување на дополнителни одржливи практики или дизајнирање покомплексни модели.

Оценување:

Оценувајте ги учениците врз основа на нивното учество и вклученост за време на дискусиите и практичните активности.

Проценете ги креативноста, вложениот труд, соработката, длабочината на разбирање прикажана во нивните модели, критичкото размислување, способноста за давање конструктивни коментари и вештините за презентација.

Дополнителни активности:

- Истражете вистински бровнфилд-локации во локалната средина (безбедно, доколку е можно).
  - Поканете архитект, урбанист или еколошки активист да зборува пред класот.
  - Учениците можат да напишат писма со предлози за занемарени места во нивниот град или да нацртаат „постери на визија“ за да инспирираат промени во заедницата.
-

Поврзаност со наставната програма:

Оваа активност ги интегрира:

- **Наука:** (одржливост, биодиверзитет, вода и енергија во урбани простори).
- **Општествени науки:** (одговорност, вклученост во заедницата, емпатија).
- **Ликовно образование:** (дизајн, креативност, конструирање).
- **Јазик:** (раскажување, дискусија, презентациски вештини).

Поврзаност со Целите за одржлив развој (SDG):

- **ЦЕЛ 11** – Одржливи градови и заедници:

Учениците трансформираат напуштени простори во инклузивни, зелени и заеднички ориентирани места.

- **ЦЕЛ 12** – Одговорна потрошувачка и производство:

Учениците учат да ги реупотребуваат зградите и материјалите наместо да создаваат нов отпад.

- **ЦЕЛ 13** – Акција за климата:

Учениците размислуваат како повторната употреба на земјиштето ги намалува емисиите и им помага на градовите да се приспособат на климатските промени.

- **ЦЕЛ 15** – Живот на копно:

Учениците дизајнираат простори што поддржуваат урбан биодиверзитет и коегзистенција помеѓу луѓето и природата.